

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

Toegang tot sociale
voordelen voor EU
burgers:
All EU citizens are equal,
but...

Nathan Cambien

Inleiding

- Vaststelling: 3 categorieën personen
 - Belgen
 - EU-burgers
 - Derdelanders
- Vaststelling: verschillende non-discriminatie bepalingen
 - Grondwet
 - EU Verdragen
 - EVRM
- Focus: gelijkheid van EU-burgers

EU-burgers

- Wie is EU-burger? Eenieder die de nationaliteit heeft van een EU-lidstaat
- Rechten van EU-burgers
 - Recht van vrij verkeer en verblijf - Recht op gezinshereniging
 - Recht op diplomatieke bescherming
 - Actief en passief kiesrecht in EU Parlements- en gemeenteraadsverkiezingen
 - Recht om zich te richten tot Europees Parlement en Europese Ombudsman

Gelijke behandeling van EU-burgers

- Artikel 18 VWEU
- Artikel 19 VWEU
- Algemeen gelijkheidsbeginsel
- Onderscheid
 - Statische vs. mobiele EU-burgers
 - Economisch actieve vs. niet-actieve burgers
 - Jongere vs. oudere EU-burgers

A. Statische vs. mobiele EU- burgers

Verplaatsing tussen twee lidstaten

- Vereiste van band met het EU-recht, element van “interstatelijkheid”
- Ruime interpretatie
 - *Zhu & Chen*
 - *Schempp*
- Bij afwezigheid: “zuiver interne situatie”
 - => geen beroep op EU-recht mogelijk
 - => “omgekeerde discriminatie”

Omgekeerde discriminatie

EU-burgers: welke gezinsleden?

- Richtlijn 2004/38
 - Echtgenoot
 - Gelijkgestelde Partner
 - Descendenten < 21j of ten laste
 - Ascendenten ten laste
- Ten laste = financieel ten laste
- Descendenten en ascendenten van EU-burger of echtgenoot/partner

Belgisch wettelijk kader

- Wet van 15 december 1980: Vreemdelingenwet
- Traditioneel: gelijkstelling Belgen en EU burgers op het vlak van gezinshereniging
- Wijziging: Wet van 8 juli 2011
- Introductie van nieuwe beperkende voorwaarden
 - Doel: inperken immigratie op basis van gezinshereniging
 - Onderscheid Belgen – EU burgers: minder gunstige voorwaarden voor Belgen

Belgen: welke gezinsleden?

- Art. 40*ter* Vreemdelingenwet
 - Echtgenoot
 - Gelijkgestelde geregistreeerde partner
 - Niet-gelijkgestelde geregistreeerde partner
 - Descendenten < 21j of ten laste
 - Ouders van minderjarige Belg
- Ten laste = financieel ten laste
- Descendenten van echtgenoot of partner

Verschillend regime: overzicht

- 1 Ascendenten
 - Belgen: enkel ouders van minderjarige kinderen
 - EU burgers: ascendenten ten laste (ongeacht leeftijd of graad)
- 2. Echtgenoot of partner
 - Belgen: beiden > 21 j
 - EU burgers: enkel voor niet gelijkgestelde partner

- 3. Echtgenoot/partner of descendent:
inkomensvoorwaarden
 - Belgen:
 - Stabiele, toereikende en regelmatige bestaansmiddelen (voldaan indien min. 120 % van leefloon)
 - + Behoorlijke huisvesting
 - + Volledige ziektekostenverzekering
 - EU burgers:
 - Stabiele, toereikende en regelmatige bestaansmiddelen of economisch actief
 - + Volledige ziektekostenverzekering indien economisch niet-actief

- Belgen genieten minder gunstig regime inzake gezinshereniging dan EU burgers
- 2 uitzonderingen
 - 1. Minderjarige Belgen en hun ouders: gunstiger behandeld (Economische onafhankelijkheid niet vereist)
 - 2. Belgen met een “Europese connectie” (interstatelijkheid)

Conclusie

- Verschillend regime inzake gezinshereniging voor statische EU-burgers (Belgen) en mobiele EU-burgers
- Criterium van onderscheid: interstatelijkheid – EU connectie
- Problematisch
 - Bestendigen grenzen tussen lidstaten
 - Fundamentele ongelijkheid tussen EU-burgers inzake gezinshereniging
- Evoluties
 - Verstrenging Belgische wetgeving
 - Verruiming in EU rechtspraak (zie onder)
 - Wie heeft laatste woord?

B. Economisch actieve vs. niet-actieve EU-burgers

Verschillen in verblijfsstatuut

- 3 categorieën legaal verblijf:
 1. **0-3 maanden**: geldig paspoort of identiteitskaart
 2. **3 maanden – 5 jaar**: verblijfsvoorwaarden
 - Economisch actief
 - OF: zelfredzaam (voldoende middelen + ziekteverzekering)
 3. **Vanaf 5 jaar**: duurzaam verblijfsrecht
- Legaal verblijf => recht op gelijke behandeling
- MAAR: uitzonderingen voor niet-actieve EU-burgers

Art. 24, lid 2 RL 2004/38

- **Sociale bijstand**: gastland niet verplicht toe te kennen aan niet-actieve EU-burger tijdens eerste 3 maanden van verblijf
- **Studiebeurzen**: gastland niet verplicht toe te kennen aan niet-actieve EU-burger vóór verkrijging permanent verblijfsrecht (= eerste 5 jaar)
- Studiebeurs:
 - steun voor levensonderhoud
 - NIET: steun voor toegangsgelden
- Idem voor familieleden

Nieuw art. 57quinquies OCMW wet

- Wet 19 januari 2012: omzetting art. 24, lid 2 RL
- **RMI**: geen verplichting tot toekenning tijdens eerste 3 maanden
- **Steun voor levensonderhoud**: geen verplichte toekenning vóór duurzaam verblijfsrecht
- Context:
 - wens tot beperking immigratie
 - Voorbeeld omliggende landen

Meeneembare studiefinanciering

- Commissie v. Nederland (2012)

Conclusie

- Verschillend regime inzake toegang tot sociale voordelen
- Criterium van onderscheid: economische activiteit
- Onderscheid verdedigbaar?
 - Bijdrage financiën gastland
 - Volwaardig EU-burgerschap

C. Jongere vs. oudere EU-burgers

1. *Ruiz Zambrano* (2011)

- Colombiaanse ouders van Belgische kinderen
=> verblijfsrecht in België?
- Probleem: geen interstatelijkheid
- Hof: weigering verblijfsrecht aan vader Ruiz Zambrano verplicht kinderen EU te verlaten
=> feitelijke onmogelijkheid om burgerschapsrechten uit te oefenen
- Hoe ver reikt deze redenering?

2. *McCarthy* (2011)

- Vrouw met Ierse & Britse nationaliteit + steeds in VK gewoond => verblijfsrecht voor Jamaicaanse echtgenoot?
- Hof:
 - Dubbele nationaliteit is geen voldoende aanknopingspunt op zich
 - *In casu*: McCarthy niet verplicht om EU te verlaten (<=> *Ruiz Zambrano*)

3. *Dereci e.a.* (2011)

- Oostenrijkers met volwassen niet-EU gezinslid.
=> Verblijfsrecht op grond van EU-recht?
- Probleem: geen interstatelijkheid
- Hof:
 - enkel verblijfsrecht gezinsleden EU-burger indien EU-burger anders VERPLICHT om EU te verlaten
 - Schending mensenrechten (bescherming gezinsleven)? Deur op een kier

Ruiz Zambrano evolutie

- Ruiz Zambrano:
 - Jonge kinderen kunnen niet zonder ouder wonen
 - DUS: ook verblijfsrecht voor ouders vereist ZELFS als andere voorwaarden verblijfsrecht niet voldaan (interstatelijkheid, zelfredzaamheid...)
- McCarthy/Dereci e.a.: geldt niet voor volwassenen
- Onderscheid verdedigbaar?
 - Leeftijd als enige indicator afhankelijkheid
 - Mensenrechten (recht op eerbiediging gezinsleven)

Czop & Punakova (2012)

- Migrerend werknemer + echtgenoot + kinderen wonen in UK
 - Kinderen gaan naar school
 - Recht op onderwijs niet mogelijk zonder zorg moeder
 - Bijgevolg: verblijfsrecht ZELFS indien voorwaarden verblijfsrecht niet voldaan
- Onderscheid verdedigbaar?
 - Schoolgaan als enig criterium?
 - Welke leeftijd?
 - Enkel kinderen van (voormalig) migrerende werknemers?

CONCLUSIE

Conclusies

- ‘All EU citizens are equal, but some are more equal than others’
- 3 criteria van onderscheid
 - Interstatelijkheid: mobiele burgers gunstiger behandeld
 - Economische activiteit: actieve burgers gunstiger behandeld
 - Leeftijd: jonge/schoolgaande EU-burgers en gezinsleden gunstiger behandeld
- Evolutie
 - Criteria benadrukt in recente Belgische wetgeving
 - Criteria onder druk EU-rechtspraak + mensenrechten

VRAGEN ?